

‘Allemaal in de bakkerij gewerkt’

De bakkerswinkel zat aan het Verdrongenoord, op nummer 18. De bovenwoning heeft nummer 20. Het adres van het pand luidde vroeger anders: Verdrongenoord C 187 en later 119. Zeker vanaf het begin van de negentiende eeuw zaten hier bakkers. In 1807 staat *broodbakker* Jan Bolten hier geregistreerd en een paar jaar later *bakkerin* Wilhelmina Mentink. Vanaf het einde van de 19^e eeuw is Hk. Elfring bakker op dit adres.

In 1928 vermeldt het Adresboek van Alkmaar broodbakker J. Vosse op wat dan Verdrongenoord 18 is geworden. Twintig jaar later noemt het Adresboek de bakkerij Kloet & Vosse. Het is waarschijnlijk dat de familie De Blanken in 1952 van deze firma de bakkerij overnam.

Elfring, H., brood- en koekbakker, verdrongenoord 119.

Hk. ELFRING,
Brood-, Koek- en Kleingoodbakker,
Verdrongenoord, wijk C, No. 119.

Hun ouders kwamen uit Woubrugge in Zuid-Holland, maar zelf zijn ze geboren Alkmaarders. Marian de Graaff en Jan de Blanken zijn de oudste en de jongste van de vier kinderen van bakker Willem de Blanken en zijn vrouw Annie Blom. ‘Toen we jong waren, hebben we alle vier meegewerkt, in de winkel en in de bakkerij.’ ‘Mijn vader had bij zijn oudste zus in Brabant het bakkersvak geleerd,’ zegt Marian. ‘Hij en mijn moeder kregen trouwplannen en ze konden in Alkmaar een bakkerij overnemen. Op 1 mei 1952 begonnen ze hier. Ze zijn ook in die maand getrouwd, nog in Woubrugge.’

‘In de eerste jaren woonden onze ouders achter de winkel. Ik ben daar geboren, net als Fred en Anneke, onze broer en zus,’ vertelt Marian. ‘Boven de winkel, dus op nummer 20, woonden andere mensen. Rond 1960 kregen wij het hele pand. De woonkamer was voortaan boven en op zolder waren de slaapkamers, een voor de jongens, een voor de meisjes.’ Jan, de jongste van het gezin, weet niet anders dan dat ze het hele pand hadden. ‘De woonkamer was boven maar overdag kwamen we daar niet. De woonkamer beneden, eigenlijk het dagverblijf achter de winkel, was een woonkeuken geworden. Mijn moeder was daar de hele dag. Ze hielp natuurlijk ook in de winkel. Als we uit school kwamen, liepen we door de winkel naar die woonkeuken. Daar aten we. De jongens die achter in de bakkerij werkten, kwamen daar koffiedrinken. Daar was het centrum van ons huis.’

Bezorging aan huis

Rond 1950 waren er in (het toen nog niet erg grote) Alkmaar ongeveer veertig broodbakkerijen. Klanten konden in de bakkerswinkels terecht en ook bezorgden bakkers aan huis. Voor bakkerij W. de Blanken ventte Toon van der Eng het brood uit, met een handkar en later met de toen bekende bakkersbakfiets. Marian herinnert zich dat ook haar vader brood aan huis bezorgde. 'Als kind ben ik wel met hem mee geweest. Hij laadde brood achter in de stationcar en we reden naar het Hoefplan om daar brood te bezorgen.'

Bakkerij of tuin

'Mijn moeder vond het jammer dat we geen tuin hadden,' zegt Marian. 'De bakkerij aan de achterkant werd almaar uitgebreid. Uiteindelijk besloeg de bakkerij de hele ruimte vanaf ons pand tot aan de Keizerstraat. Het gebouw had een plat dak. Vader zei: 'Ik zorg voor een mooie tuin.' Langs de rand van dat platte dak legde hij dakgootmateriaal. Asbest was dat. En hij zette plantjes neer. Dat was onze tuin. Onze moeder werd er niet blij van. Ze vond het plat dak veel te gevaarlijk.'

Naar de kleuterschool

Ook al was het gezin De Blanken niet rooms-katholiek, Marian, Fred en Anneke bezochten toch alle drie de Don Bosco-kleuterschool van de rooms-katholieke nonnen. Het grote voordeel voor de ouders was dat deze dichtbij was. Marian bewaart er goede herinneringen aan. Toen Jan de leeftijd voor de kleuterschool had, ging hij ook naar de nonnen. Nu bleek de kleine afstand tot het ouderlijk huis een nadeel. 'Vanaf het speelplein aan de achterkant van de school kon ik ons huis zien. Ik zag mijn moeder op het platte dak van de bakkerij de was ophangen. Het schijnt dat ik drie dagen gehuild heb omdat ik naar huis wilde. De nonnen raadden aan mij naar een andere kleuterschool te laten gaan. Ik ben naar het Hummeltjeshonk gegaan, achter het Wildemanshof. Ik heb er een fijne tijd gehad.'

Verdronkenoord, ca. 1970. Links nummer 18/20, het pand van de familie De Blanken, rechts nummer 12, de Don Bosco-kleuterschool

Met een vers brood het water in

De Blanken verkocht zijn brood in zijn winkels (naast die aan het Verdronkenoord was er een in winkelcentrum De Hoef), maar steeds belangrijker werd de afzet in de regio aan bedrijven en instellingen: supermarkten, verzorgingshuizen, het ziekenhuis enzovoorts. De bakkerij had steeds meer ruimte nodig. Wim de Blanken kocht links en rechts van de bakkerij in de Keizerstraat panden voor opslag. Vanaf het Verdronkenoord kon je via de Spaanse Legersteeg zo naar de plek lopen waar in de vroege ochtend de versgebakken broden lagen af te koelen. 'Onze vader wilde daar hekken omheen zetten,' vertelt Marian, 'maar dat mocht niet omdat panden bij brand bereikbaar moeten zijn. Als om een uur of vier 's nachts de laatste café's sloten, kwamen er mensen op de geur van vers brood af. Sommigen kochten een brood, maar anderen gingen zonder te betalen er snel met een brood vandoor. Omdat hij die hekken niet mocht plaatsen, had mijn vader een afspraak met de politie.' 'Ja,' zegt Jan, 'ik was toen een jaar of veertien en tegen mij zei hij: 'als er iemand een brood pikt, meteen eropaf en je drijft hem de steeg in.' Dat deed ik en dan stond mijn vader aan het einde waar de steeg op het Verdronkenoord uitkomt. Dan kwam zo'n jongen aanrennen en mijn vader pakte hem bij kop en kont en slingerde hem zo de gracht in.' 'Gevaarlijk was het niet,' zegt Marian geruststellend. 'De gracht is niet diep.'

Keizerstraat, 1973

Nadat vader en moeder De Blanken samen met Jan midden jaren zeventig vanuit de woning boven de winkel naar een huis in de Bergermeer waren verhuisd, heeft Marian tot in de jaren negentig in de woning aan het Verdronkenoord gewoond. Ze trouwde en er kwamen kinderen. Ze zag de binnenstad veranderen. 'Op een ochtend liep ik door de steeg binnendoor naar de Sint Annastraat. Ik zag de spuiten en lege flessen in de steeg liggen. Als kind had ik hier vrijuit kunnen spelen. Ook in de tijd dat de panden aan de Keizerstraat en zo slooprijp waren, was het voor kinderen en jongeren een fijne buurt. Nu was dat voorbij. Dit was geen fijne plek voor kinderen meer. Kort daarna ben ik verhuisd.'

Tegenwoordig vinden Marian en Jan de binnenstad weer aantrekkelijk. 'Een van mijn dochters woont sinds kort aan het Verdronkenoord en daardoor kom ik weer in de buurt,' zegt Marian. 'Het is heerlijk op de gracht te lopen. Alsof ik weer kind ben.' In hun ouderlijke woning wonen nu andere mensen. 'Onder de vuurplaats boven liggen de tegels die vroeger beneden in de gang lagen''zegt Jan. 'Ik zie mijn moeder nog met Vim en bleekwater op die tegels schrobben.'